

Impulz

2006

- **Vladimír Palko: *Prorokov turban a sloboda prejavu* (1, s. 15 – 19)**

- Prvé, čo udrie u (...) [liberálneho mediálneho] mainstreamu do očí, je jeho neschopnosť predvídať logické dôsledky svojich činov. Európsky mainstreamový (a teda liberálny) žurnalista je prekvapený, keď po zverejnení karikatúry Mohameda vidí celé týždne v hlavných večerných správach davy rozzúrených moslimov, ktorí mu hrozia. Táto neschopnosť logicky predvídať, že po zamávaní červeným súknom pred očami býka nasleduje útok býčích rohov, je dosť zarážajúca u ľudí, ktorí sami seba zvyknú považovať za osvietených reprezentantov rozumu, predvoj pokroku a znalcov budúcnosti.
- Zahmlievanie je následkom popierania absolútnej pravdy. Ak pravda neexistuje, ak nie je možné klásť si otázku pravdivosti či nepravdivosti vyslovených tvrdení, potom sa zmazáva rozdiel medzi logicky formulovanými výrokmami a chaotickými výkrikmi.

- **Milan Bubák: *Pápež o láske* (1, s. 22 – 37)**

- **Benedikt XVI.: *Boh je láska***

- Kto chce dávať lásku, sám ju musí prijať ako dar.
- Eucharistia je pre kresťanov skutočnosťou mnohovravnou. Prvou je aspekt pokrmu. Požívaním Eucharistie sa zjednocujeme s Bohom, a tým sa teda uskutočňuje jeden z podstatných prvkov lásky: spájanie, jednota v láske, extáza. Je tu však aj iný aspekt: sociálny. Eucharistiu neprijímame sami. Prijímame ju v spoločenstve, spolu s ostatnými bratmi a sestrami. A to nás navzájom medzi sebou zjednocuje. „Prijímaním sa odvraciam od seba a som priťahovaný ku Kristovi, a tak aj k jednote so všetkými kresťanmi. Stávame sa jedným telom, spojení v jedinej existencii. Láska k Bohu a láska k človeku sú tak skutočne zjednotené: vtelený Boh nás všetkých priťahuje k sebe.“
- A čo ak vidíme biedu, veľa biedy, a máme dojem, že Boh nezasahuje? Pomocníkom nám môže byť meditácia nielen o starozákonnom Jóbovi, ale hlavne o Ježišovi na kríži, ktorý kričal v opustenosti: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ [.] Boh má svoje cesty, ktoré my nemusíme byť vždy schopní pochopiť. Pravdu povediac, sv. Augustín pripomína: „Ak (Boha) chápeš, tak to nie je Boh.“ [.] Aj keď sa nám zdá, že Boh mlčí, treba vo viere kráčať ďalej po ceste lásky.
- (...) erotická láska je legitímna, človek po nej túži oprávnene, no mnohé jej formy nás k cieľu neprivedú, naopak, zničia nás. Preto táto láska potrebuje očistu a vyváženie cez lásku-*agapé*.

- **Tomáš Zálešák: *Budúcnosť totalitarizmu* (1, s. 56 – 68)**

- **John Stuart Mill (?)**

- (...) ľudia sú netolerantní v tom, na čom im naozaj záleží.
- Teória spoločnosti ako produktu evolúcie nám umožňuje pochopiť mnohé z jej rysov, ktoré inak nie sú celkom pochopiteľné. „Chaos“ slobodnej trhovej ekonomiky, údajná „iracionalita“ zdedených mravných noriem, napätia v spoločnosti, ktoré by sa vraj mali radikálne eliminovať – to všetko je aspoň do istej miery vysvetliteľné pôsobením zákona prirodzeného výberu. Toto vysvetlenie nás môže viesť k ochrane určitých noriem či inštitúcií napriek tomu, že nie sú našou vlastnou uvedomelou konštrukciou. Sú výsledkom našej činnosti, ale sú jej *neplánovaným* výsledkom. Keď Adam Smith argumentoval v prospech pôsobenia „neviditeľnej ruky“ trhu, išlo mu o zdôraznenie práve tohto momentu: výsledok pôsobenia jednotlivých aktérov vedie k súhrnnému výsledku, ktorý nezodpovedá ich jednotlivým zámerom, napriek tomu je však zvláštnym – a neplánovaným – spôsobom prospešný pre všetkých. Ako vidíme, evolučná teória bola na svete už pred Darwinom (a o Darwinovi je známe, že čítal Smithovo *Bohatstvo národov*).
- (...) prirodzený vývoj možno spätne „čítať“, ale nemožno ho predpovedať. A sme si istí, že pri spätnom „čítaní“ do neho nevkladáme práve tie kategórie či „hodnoty“, ktoré môže ďalší evolučný výber spochybniť? Nejeďen liberál už v minulosti podľahol pokušeniu, ktoré je tu aj dnes: domnievať sa, že práve dnešný výsledok (neplánovaného a neusmerňovaného) vývoja inštitúcií nám dnes dáva dostatočný „balík informácií“ na to, aby sme vývoj odtiaľ mohli usmerňovať na kvalitatívne vyššom stupni uvedomelosti (...).

- Umiernenosť je občianska cnosť. Mala by nás chrániť pred dvoma úchylkami, (...) slovami Lea Straussa: „(...) pred vizionárskymi očakávaniami od politiky a pred zbabelým pohrdaním politikou“. Jedno aj druhé môže napomáhať zhubnej ceste tým istým smerom. Politika je atribútom ľudského druhu, „živočícha politického“. Vkladať do politiky mesiášske nádeje znamená nepochopiť jej zmysel a jej charakter – a teda znamená deštrukciu politickej schopnosti. Ohŕňanie nosa nad politikou sa deje z podobného dôvodu: nakoľko nechápeme, že politika je obmedzenou, no nenahraditeľnou sférou ľudskej činnosti, pohŕdame ňou, pretože nenapĺňa naše vysoké mravné očakávania efektivity pri riešení všetkých našich problémov. Výsledkom je opäť deštrukcia ľudských vzťahov – toho, čo je pre normálny život človeka také dôležité, a zbavovanie sa jedného z atribútov ľudskosti.
- Úspech marxistickej vízie závisel priamo od toho, či sa naplnia predpovede o pauperizácii mäs a prehlbovaní vnútorných rozporov kapitalizmu. Keďže tento predpoklad sa ukázal ako mylný, bolo nevyhnutné základnú doktrínu dopĺňať novými výkladmi, napr. leninizmom, ktorý nedostatok toho, k čomu mali prísť pôsobením dialektických zákonov, nahrádzal revolučným aktivizmom a terorom. (Nakoniec bol komunizmus úspešný aspoň v jednom: tam, kde ešte biedu nenašiel, dokázal ju skôr či neskôr vyprodukovať.)
- **Peter Smolík: *Apatia, náboženstvo a moc* (2, s. 3 – 5)**
 - (...) niekoľko pseudonáboženských postojov typu:
 1. Politika je špinavosť – a slušný človek s morálnymi zásadami v nej nemá čo hľadať.
 2. Poslušnosť je kresťanská čnosť, a preto treba poslúchať. (Najlepšie každého.)
 3. Majetok je z morálneho hľadiska podozrivý.
 - Prvoradou úlohou kresťanstva je budovať Božie kráľovstvo. Nech by Božie kráľovstvo akokoľvek presahovalo náš svet zmyslov, v každom prípade je tento náš svet jeho neoddeliteľnou súčasťou. Budovanie Božieho kráľovstva je budovanie spoločenského usporiadania sveta dobra, a teda súvisí aj s politikou. Nie je možné budovať, a už vôbec nie vybudovať, Božie kráľovstvo len pre seba alebo pre svoju rodinu. Navyše, kresťanstvo je náboženstvo vzťahov. Na prvom mieste tu stojí môj osobný vzťah s Bohom a na druhom moje vzťahy s ostatnými ľuďmi. Toto usporiadanie vzájomných vzťahov má nutne celospoločenský rozmer a nie je možné ho ohraničiť múrmi súkromia.
 - Odmietajť podiel na zodpovednosti a na moci s pocitom falošnej pokory je určite cesta k zdeformovaniu kresťanského života. Pokora nespočíva v nepresadzovaní svojich kresťanských postojov. Pokora spočíva v tom, aby sme nikdy nezamenili presadzovanie dobra za presadzovanie seba samého.
- **Roman Joch: *Neokonzervatívci nie sú trockisti* (3, s. 64 – 78)**
 - Bez aktívnej úlohy USA a jej mocenskej prevahy by mnohé dnešné slobodné spoločnosti zanikli a boli by dobyté tyranskými susedmi. Svet by sa bez americkej hegemonie stal oveľa viac krvavým, menej bezpečným, menej slobodným a viac nestabilným. Miestne krvavé konflikty v mnohých oblastiach sveta by boli samozrejmosťou. Koniec americkej benevolentnej hegemoniálnej roly by takmer okamžite znamenal: koniec slobodného Tchajwanu, koniec slobodnej Južnej Kórey, koniec Izraela, koniec slobody pobaltských krajín a Ukrajiny. V druhej vlne udalostí by nastala buď hegemonia komunistickej Číny nad Indočínou, Filipínami a celou juhovýchodnou Áziou, alebo nukleárne vyzbrojenie Japonska, japonsko-čínske súperenie a krvavé lokálne vojny. To vo východnej Ázii. Vo východnej Európe by nastala expanzia ruského vplyvu a hegemonie na Slovensko a východný Balkán. A v tretej vlne udalostí by vznikol svet tak multipolárny, ako bol po väčšinu dejín – so všetkými tými krvavými a nekončiacimi konfliktmi. To by bola cena za neexistenciu globálneho benevolentného hegemóna.
- **Peter Grečo: *Skaza revolúcie* (4, s. 68–77)**
 - **N. A. Berďajev: *Nový stredovek***
 - Kresťanstvo je náboženstvo ukrižovanej pravdy. Počas prenasledovania stráca na počte, ale rastie na kvalite.
- **Ladislav Kučkovský: *O povahe postmoderného diskurzu* (4, s. 78–90)**
 - Ak (...) niekto žiada od Pia XII., že v polovici 20. storočia mal hovoriť do veľkej politiky, nemôže zároveň vyčítať biskupom, ak na začiatku 21. storočia verejne obhajujú základné pravdy o dôstojnosti človeku a rodiny alebo ak v súvislosti s voľbami svojim veriacim pripomenú základné orientačné body. Inak ide opäť o pozoruhodnú nekoherentnosť postojov.
 - Ak niekto pripomenie médiám, že aj ony sú zodpovedné za stav spoločnosti, lebo tým, čo vysielajú, ovplyvňujú najmä deti, dostane odpoveď: „My len odrážame stav spoločnosti.“[...] (To je do veľkej miery pravda: dopyt ovplyvňuje; a teda stránka ponuky a dopytu sa navzájom ovplyvňujú.) „My neformujeme ani nevychováme!“

My len vysielame, čo chcú naši diváci vidieť. Píšeme, čo chcú čítať. Nežiadajte od nás morálku a zodpovednosť, nás zaujímajú len čísla. Dôležitý je zisk.“[.] Zjavný vplyv, toľkokrát potvrdený empirickými psychologickými výskumami, akoby ani nejestvoval. A tak vraj nejestvuje ani zodpovednosť.

Zároveň sa však v tých istých médiách objavuje úplne nelogické obvinenie pápeža, ktorý vraj tým, že ne-propaguje kondómy, má na svedomí smrť tisícov ľudí. Ony nie sú zodpovedné za nič, hoci zjavna aj negatívne ovplyvňujú spoločnosť. Pápež však je zodpovedný za smrť tisícov pri epidémii AIDS, hoci s tým zjavne nič priamo nemá. Naopak, keby sa naozaj dodržiavali jeho výzvy o manželskej vernosti, zmysluplnej zdržanlivosti a pravej láske, niečo také ako šírenie HIV by nehrozilo. Nelogické? Nekoherentné? Hlavne, že sa to dobre predáva.